

POMÓR KLASYCZNY ŚWIŃ (CLASSICAL SWINE FEVER – CSF)

CZYNNIK ETIOLOGICZNY

Pomór klasyczny świń jest chorobą zakaźną i zaraźliwą wywoływaną przez wirus należący do rodziny Flaviviridae rodzaju Pestivirus. Należy on do wirusów monoksenicznych. Wrażliwe są na niego tylko: świnia domowa, dzik, świnie afrykańskie.

Źródłem zarażenia są: zwierzęta chore na pomór, zwierzęta znajdujące się w okresie wylegania choroby, świnie znajdujące się w okresie utajonym choroby, produkty mięsne, odpady poubojowe pochodzące od zwierząt u których nie rozpoznano pomoru za życia ani po uboju. Źródłem zakażenia mogą być dziki i to zarówno przez bezpośredni kontakt, jak i pośrednio przez zbieraną z pól paszę która uległa zakażeniu przez chore dziki (kukurydza, ziemniaki, trawy). Kolejną drogą zakażenia może być inseminacja. Wirusa stwierdza się w leukocytach, które są obecne w nasieniu zakażonych knurów.

WYSTĘPOWANIE

Pomór klasyczny świń występuje w wielu krajach Europy, Azji, Afryki, Ameryki Północnej (Meksyk) i Południowej. Wolna od pomoru jest Australia, Nowa Zelandia i Stany Zjednoczone. Polska jest krajem wolnym od pomoru od 1995 roku. Zasadniczym problemem jest endemiczne występowanie CSF w niektórych rejonach Europy, w populacji dzików.

PATOGENEZA

Drogę wejścia dla zarazka stanowi przewód pokarmowy, układ oddechowy, rany, drogi rodne, śluzówka oka.

Po namnożeniu się głównie w komórkach śródbłonna naczyń i układu limfatycznego, po około 24 godzinach wirus przechodzi do krwi, gdzie obserwuje się przejściową, krótkotrwałą wiremę w czasie której dociera on do wielu narządów. Około 5-6 dni po intensywnym namnażaniu się w narządach ponownie przedostaje się do krwiobiegu, gdzie pozostaje aż do śmierci zwierzęcia.

Przeciwciała pojawiają się po około 21-30 dniach po infekcji.

Wirus ma zdolność przekraczania bariery łożyskowej i zakażenia płodów.

OBJAWY KLINICZNE

Zgodnie z danymi opublikowanymi w roku 1984 przez OIE, rozróżnia się następujące postacie pomoru klasycznego świń:

- 1 – postać typowa, która może mieć przebieg nadostry, ostry lub przewlekły
- 2 – postać chroniczna
- 3 – postać atypowa

TYPOWA POSTAĆ POMORU

Jest ona wywołana przez wysoce zjadliwe szczepy wirusa CSF.

Okres wylegania tej postaci trwa od 2 dni do 3 tygodni.

Przebieg nadostry:

- podwyższona ciepłota ciała 40,5st.C – 42,2st.C
- niechęć do ruchu, posmutnienie, utrata apetytu,
- zaburzenia w krążeniu, których wynikiem jest ciężki stan zwierzęcia
- chwiejny chód, niedowład, porażenie kończyn

- śmierć w ciągu 1-2 dni po zachorowaniu

Przyczynę śmierci stanowi często porażenie serca lub ośrodkowego układu nerwowego.

Do padnięć zwierząt dochodzi z reguły między 4 a 8 dniem po zakażeniu

Przebieg ostry i podostry:

Występuje częściej od postaci nadostrej. Objawy kliniczne choroby narastają powoli.

- niechęć do ruchu, świnie przeważnie leżą i śpią, nie zakopują się zwykle w słomę
- oswiałość, brak apetytu
- przerywany typ gorączki
- zmiany na skórze: przekrwienia, wybroczyny, ograniczone ogniska martwicowe
- obrzęk powiek, i wyciek ze szpar powiekowych zasychającego i sklejącego powieki płynu
- w początkowym stadium choroby zaparcia, potem długotrwałe lub przerywane biegunki
- kał jest płynny, cuchnący, szarozielonożółty (z krwią, czekoladowy)
- wymioty, zwłaszcza w początkowych stadiach CSF
- około drugiego tygodnia choroby zaburzenia czynności oddechowych
- śluzowo-ropny wypływ z nosa, czasem krew
- kaszel, duszność
- konwulsje, niezborność ruchów, niedowłady i porażenia
- do śmierci zwierząt dochodzi między 9 a 19 dniem po zakażeniu
- w chlewni dotkniętej wirusem CSF panuje charakterystyczna cisza

CHRONICZNA POSTAĆ POMORU

Występuje często jako następstwo ostrego przebiegu choroby, po którym następuje częściowy powrót do normy i kolejne pogorszenie stanu zdrowotnego kończące się wielokrotnie padnięciem zwierzęcia.

- wyniszczenie ogólne organizmu
- nieznaczne podwyższenie temperatury wewnętrznej z okresowymi jej nawrotami do normy,
 - a nawet poniżej normy
- zmienny apetyt
- kaszel
- naprzemiennie występująca biegunka i zatwardzenia
- błądźliwość skóry pokrytej strupowatym wypryskiem
- krótko przed śmiercią dochodzi do niezborności ruchowej i porażenia tylnych części ciała,
 - a także do znacznego wzrostu wewnętrznej ciepłoty ciała
- charakterystycznym symptomem choroby u niektórych świń jest wystąpienie konwulsji
- w ciągu kilku godzin, maksymalnie 2-3 dni dochodzi do śmierci zwierząt

ATYPOWA POSTAĆ POMORU

Typową cechą tej postaci jest bardzo wolne rozprzestrzenianie się zarazy w stadzie oraz stosunkowo długi, bo sięgający miesięcy okres jej inkubacji.

Klinicznie objawy atypowej postaci CSF uwidaczniają się głównie u prosiąt i warchlaków.

- gorączka
- brak apetytu
- zahamowanie wzrostu
- okresowa biegunka

- porażenia i konwulsje
- obumieranie płodów, ronienia, zejścia śmiertelna prosiąt zaraz po urodzeniu
- rodzenie się prosiąt z objawami wrodzonej drżączki

ZMIANY ANATOMOPATOLOGICZNE

Postać nadostra:

- u zwierząt, które giną przed wystąpieniem objawów klinicznych lub po kilku godzinach

trwania choroby zmiany makroskopowe mogą w ogóle nie wystąpić.

Postać ostra i podostra ;

- powiększenie i przekrwienie węzłów chłonnych
- marmurkowy wygląd węzłów chłonnych (pozagardłowych, szyjnych, podkolanowych, krezkowych i okołodbytowych)
- punkcikowate lub większe wybroczyny w błonach śluzowych, pod torebką i w warstwie korowej nerki (indycze jajo) oraz pod błonami surowiczymi.
- wybroczyny w błonie śluzowej pęcherza moczowego oraz jelit grubych i nagłośni
- obrzęk grudek chłonnych w jelitach cienkich oraz zapalenie nieżytowe
- obrzęk grudek chłonnych Peyera w jelitach grubych w środku których powstaje martwica, co powoduje powstanie zapalenia dyfteroidalnego i tworzenie się butonów.
- zawały brzeżne w śledzionie, która może ulec obrzękowi
- wybroczyny i zmiany zapalne w płucach

Postać chroniczna:

- znaczne wychudzenie
- skóra pokryta strupowatym wypryskiem jest zgrubiała i pofałdowana poprzecznie
- ogniska martwicowe w płucach
- w jelicie ślepym oraz w okrężnicy stare, płaskie butony
- wybroczyny w pęcherzyku żółciowym
- u padłych prosiąt przekrwienie mózgu i niedorozwój mózdzku

POBIERANIE I PRZESYŁANIE MATERJAŁU DO BADAŃ

- migdałki, węzły chłonne żuchwowe, śledziona, nerki
- w przewlekłych i nietypowych przypadkach: końcowy odcinek jelita biodrowego, mózg
- pobrany materiał winien być dostarczony do zakładu rozpoznawczego w termosie z lodem, nie należy go zamrażać
- do wczesnego wykrywania CSF przydatne są próbki pełnej krwi (do badań należy przesłać około 5 ml krwi pobranej do probówek z heparyną lub z wersenianem sodu (EDTA) w porcji 1,8 mg EDTA/1 ml.
- do badań serologicznych należy przesłać surowicę w ilości 2 ml.

ZWALCZANIE

W Polsce obowiązuje całkowity zakaz szczepień. Pomór zwalczany jest wyłącznie metodami administracyjnymi.

DEZYNFEKCJA

2 % roztwór sody żrącej

Halamid 1%

Clorina 2%

Aldehol 0,5-1%

Agrosteril 1%

Virkon 2%

ROZPOZNANIE RÓŻNICOWE

Zespół skórno-nerkowy

Różyczka

Pastereloza

Salmoneloza

Dezynteria

Choroba Aujeszkyego

Zatrucia